

Poradnik dla właścicieli lasów (4)

Trzebież – jak się za to zabrać?

Słyszac, że w lesie należy wykonać trzebież, zapewne niejeden spośród prywatnych właścicieli lasów zastanawiał się, o co chodzi. Nie znając terminologii leśnej, właściwie trudno wywnioskować, czym owa trzebież jest. A powinna kojarzyć się z ponaddwudziestoletnim lasem, w którym konieczny jest zabieg pielęgnacyjny.

Żeby prawidłowo wykonać zabieg zwany trzebieżą, należy na początku odpowiedzieć sobie na kilka pytań, gdyż od tego zależy dalszy sposób postępowania. Zasadniczym zagadnieniem jest skład gatunkowy oraz wiek naszego drzewostanu, a także cel, który chcemy osiągnąć, hodując nasz las.

Gdy drzewostan osiągnie wiek 21 lat przystępujemy do pierwszej trzebieży, zwanej wczesną.

Przed rozpoczęciem wycinki musimy przedstawić szkielec drzewostanu złożony z drzew najlepszych, tj. tych z górnej warstwy, grubszych od przeciętnych, ze zdrową i prawidłowo uformowaną koroną, o prostych strzałach bez rozgałęzień i grubych konarów.

Liczba drzew stanowiących szkielec (często nazywane są one dorodnymi), waha się w zależności od gatunku: 200–300 szt./ha dla topoli i osiki, 250–400 szt./ha dla dębu i buka, 300–500 szt./ha dla brzozy i olszy, 400–800 szt./ha dla sosny, świerka i jodły.

Następnie wyznaczamy drzewa szkodliwe. Łatwo je rozpoznać: są martwe, chore lub obumierające, nadmiernie pochylone, z naderwanymi systemami korzeniowymi, w dodatku mają niekorzystny wpływ na rozwój drzew dorodnych i pożytecznych.

Łatwo zauważymy również inną grupę drzew, które może i nie są najlepsze, ale nie są też szkodliwe. Drzewa te zwane są w terminologii leśnej pożytecznymi, ponieważ w pewnej fazie rozwojowej drzewostanu odgrywają pożyteczną rolę w stosunku do drzew dorodnych – stymulują ich wzrost i oceniając ich strzały, powodując zamieranie gałęzi bocznych, a tym samym przyspieszają ich oczysz-

czanie. Drzewa prawidłowo wykształcone i oczyszczone dają wartościowy, bezszczytny surowiec drzewny, poszukiwany szczególnie przez stolarzy, wykonujących meble, oraz producentów oklein naturalnych.

Żeby nie wyciąć zbyt wielu drzew w jednym zabiegu, pomocna jest reguła, która mówi, że w trzebieży wycina się tylko jedno drzewo przeszkadzające drzewu dorodnemu lub pożytecznemu.

W drzewostanach ok. 40-letnich i starszych wykonuje się zabiegi hodowlane zwane trzebieżami późnymi. Wyznaczenie trzebieży późnej także polega na wyborze drzew dorodnych, szkodliwych i pożytecznych. Drzewa starsze są grubsze, a ich korony większe, przez co ich liczba na jednostce powierzchni musi być mniejsza. W okresie trzebieży późnej liczba drzew zmniejsza się o około 50%, a pozostałe, uznawane dotychczas za dorodne, zazwyczaj stają się drzewami pożytecznymi. Podobnie jak w trzebieży wczesnej drzewa szkodliwe przeznaczamy do usunięcia.

Trzebieże wczesne i późne wykonuje się zazwyczaj raz na 8–10 lat.

Przy wyznaczaniu drzew do usunięcia wskazane jest pozostawienie pewnej liczby drzew martwych, które są miejscem bytowania pożytecznych organizmów. Szczególną rolę odgrywają drzewa dziuplaste, w których gniazduje wiele gatunków ptaków.

Dobrze jest skonsultować się z miejscowym leśniczym, który w sposób fachowy oceni wyznaczenie zabiegu oraz zweryfikuje ewentualne błędy przez nas popełnione. Przy okazji dowiemy się, kto i w jaki sposób zalegalizuje nam pozyskane drewno, by nie narażać się na zarzut nielegalnego pozyskania surowca, zagrożony karą grzywny, a w skrajnych przypadkach jego konfiskatą (zgodnie z art. 158 Kodeksu Wykroczeń).

Myszę, że po tym artykule każdy właściciel lasu bezbłędnie wykona ten ważny zabieg w swoim lesie. ♦

Tadeusz Zawistowski

Inżynier nadzoru w Nadleśnictwie Rudka

Sierpień i wrzesień

Uprawy iglaste i z udziałem gatunków iglastych

- **Monitoring szeliniaka** – wykładanie pułapek kontrolnych (świeżych wałków sosnowych, okorowanych z jednej strony) na głębę oczyszczoną z chwastów. Wybieranie i niszczenie chrząszczy min. raz dziennie. Szczególną uwagę na uprawy należy zwrócić na przełomie sierpnia i września, gdy pojawia się druga generacja szkodnika. Gdy mimo pułapek pojawiają się **żery na sadzonkach** (powstałe w wyniku ogryzania strzałek od szyi korzeniowej), może być konieczny chemiczny zabieg ratowania.

- We wszystkich uprawach **obserwujemy rozwój chwastów** i oceniamy konieczność przeprowadzania zabiegu pielęgnacyjnego – jest to szczególnie ważne w takim roku jak obecny, gdy częste deszcze przeplatają się z okresami ciepłymi, ponieważ wówczas chwasty rozwijają się intensywnie przez cały rok. Przy okazji **oceniamy udatność upraw** i podejmujemy decyzję o konieczności wykonywania poprawek.

Uprawy starsze

- W uprawach starszych wyrwyamy i palimy **gwałtownie usychające sadzonki**, które są porażone przez grzyby bądź owady. Ta metoda pozwoli ochronić pozostałe drzewka przed infekcją.

Młodniki

- W młodnikach, gdzie szkodliwe gatunki przerastają te pożądane, jest jeszcze czas na wykonanie **wczesnych lub późnych czyszczeń**.

Starsze drzewostany

- Drzewostany świerkowe oraz te z udziałem świerka obserwujemy i usuwamy z nich drzewa **zasiedlone przez korniki**. Jeżeli w szybkim czasie nie możemy wywieźć drewna pokornikowego na odległość min. 2 km, należy je okorować, a korę spalić lub głęboko zakopać – w ten sposób zniszczymy populację korników. W pozostałych drzewostanach również **usuwamy posusz**, lecz nie musimy tego robić tak pośpiesznie jak w przypadku świerczyn.

- Na gruntach porolnych przeznaczonych do zalesienia, we wrześniu należy wykonać **kontrolę zapędrczenia gleby**.